

DOI: <https://doi.org/10.32999/ksu2307-8030/2026-58-11>

УДК 658: 502.3:657

Чмут А.В.

кандидатка економічних наук, доцентка,
доцентка кафедри економіки менеджменту та адміністрування
Херсонського державного університету
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5947-728X>
E-mail: achmut@ksu.ks.ua

Чмут О.О.

аспірант
Херсонського державного університету
ORCID: <https://orcid.org/0009-0005-5023-3181>
E-mail: oleksandr.chmut@university.kherson.ua

РОЗКРИТТЯ ESG-ІНФОРМАЦІЇ ЯК СКЛАДОВА ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНОГО МЕХАНІЗМУ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ У КОНТЕКСТІ УПРАВЛІННЯ МІЖНАРОДНОЮ ЕКОНОМІЧНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ

У статті досліджено роль розкриття ESG-інформації як складової організаційно-економічного механізму сталого розвитку підприємств у контексті управління міжнародною економічною діяльністю. Обґрунтовано місце системи внутрішніх стандартів, методів оцінювання та процедур розкриття інформації у структурі механізму сталого розвитку. На основі методології IDEFO представлено контекстну діаграму блоку стандартів оцінювання та розкриття інформації у сфері сталого розвитку. Визначено основні джерела формування ESG-даних та проаналізовано особливості міжнародних ESG-рейтингів. Проведено аналіз показників компаній банківського, агропродовольчого та телекомунікаційного секторів, представлених в Україні, що дозволило виявити галузеві відмінності у рівні ESG-ризиків та рейтингових оцінках.

Ключові слова: ESG-інформація; сталий розвиток підприємства; організаційно-економічний механізм; ESG-рейтинги; міжнародна економічна діяльність; розкриття інформації.

Chmut Anna, Chmut Oleksandr. ESG INFORMATION DISCLOSURE AS A COMPONENT OF THE ORGANIZATIONAL AND ECONOMIC MECHANISM OF SUSTAINABLE ENTERPRISE DEVELOPMENT IN THE CONTEXT OF INTERNATIONAL ECONOMIC ACTIVITY MANAGEMENT

The increasing importance of transparency and sustainability requirements in international markets enhances the role of environmental, social and governance (ESG) information disclosure by enterprises. The adoption of the European Union Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) expands sustainability reporting requirements, including for companies cooperating with European partners or exporting to EU markets. Under such conditions, the availability and standardization of ESG information become important factors influencing companies' access to international markets, investments and financial resources. The purpose of the article is to substantiate the role of ESG information disclosure as a component of the organizational and economic mechanism of sustainable enterprise development in the context of managing international economic activity. The study considers the organizational and economic mechanism of sustainable enterprise development as a system of interconnected management processes aimed at achieving economic, environmental and social development goals. Using the IDEFO methodology, a contextual diagram of the block "Internal standards, evaluation methods and disclosure of sustainability information" is developed, which reflects the inputs, control factors, mechanisms and outputs involved in the formation and disclosure of ESG data. The article identifies the main sources of ESG information formation and disclosure, including non-financial reporting, sustainability reports, international reporting standards, ESG data platforms and rating systems. Particular attention is given to international ESG rating systems such as MSCI ESG Ratings, Sustainalytics, Refinitiv and CSRHub, which are used by investors and financial institutions to assess companies' sustainability performance and ESG risks. The empirical part analyzes ESG indicators of selected companies from the banking, agri-food and telecommunications sectors operating in Ukraine. The results reveal sectoral differences in ESG risk levels and ratings, confirming that industry characteristics and the level of ESG information disclosure significantly influence companies' positions in international ESG assessments.

Key words: ESG information; sustainable enterprise development; organizational and economic mechanism; ESG ratings; international economic activity; information disclosure.

Постановка проблеми. У сучасних умовах посилення вимог до прозорості бізнесу на міжнародних ринках важливого значення набуває розкриття інформації про сталий розвиток підприємств. Прийняття Директиви Європейського Союзу щодо корпоративної звітності зі сталого розвитку (CSRD) [1] суттєво розширює вимоги до розкриття ESG-інформації, у тому числі для підприємств, що співпрацюють з європейськими партнерами або здійснюють експорт до країн ЄС. У таких умовах відкритість і стандартизація ESG-даних стають важливим фактором доступу підприємств до міжнародних ринків, інвестицій та фінансових ресурсів.

На рівні підприємства ці вимоги інтегруються у систему управління сталим розвитком, зокрема через організаційно-економічний механізм, що забезпечує формування, оцінювання та розкриття відповідної інформації. Важливою складовою цього механізму є система внутрішніх стандартів, методів оцінювання та процедур розкриття ESG-даних. Саме на основі оприлюдненої інформації формується інформаційна база для зовнішнього оцінювання діяльності підприємств, зокрема через міжнародні ESG-рейтинги, які використовуються інвесторами та фінансовими інституціями для аналізу рівня сталості та ESG-ризиків.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У вітчизняних наукових працях дослідники неодноразово піднімали питання сутності та структури звітності зі сталого розвитку, зокрема Головачук Д. О. [2], Олійник О. В. [3], Поліщук І. М. [4], Чмут А.В. [5] в своїх працях акцентують увагу на ролі ESG-звітності як інструменту підвищення прозорості бізнесу, а також визначають основні виклики та перспективи впровадження такої звітності в Україні.

Попри значну увагу науковців до проблематики звітності зі сталого розвитку, у науковій літературі недостатньо досліджено питання ролі розкриття ESG-інформації у структурі організаційно-економічного механізму сталого розвитку підприємства, а також її значення у контексті взаємодії підприємств з міжнародними інвесторами та рейтинговими системами. Зокрема, потребує подальшого дослідження місце ESG-розкриття у системі управління сталим розвитком підприємства та особливості використання міжнародних ESG-рейтингів як інструменту зовнішньої оцінки прозорості діяльності компаній.

Метою статті є обґрунтування ролі розкриття ESG-інформації у структурі організаційно-економічного механізму сталого розвитку підприємств у контексті управління міжнародною економічною діяльністю та аналіз використання міжнародних ESG-рейтингів як інструменту зовнішнього оцінювання прозорості та сталості діяльності підприємств.

Виклад матеріалу дослідження та його основні результати. Відповідно до опублікованого раніше дослідження [6], організаційно-економічний механізм сталого розвитку підприємства розглядається як система взаємопов'язаних управлінських процесів, спрямованих на ефективне використання ресурсів підприємства для досягнення цілей сталого розвитку в економічному, екологічному та соціальному вимірах. Такий підхід передбачає інтеграцію ресурсного потенціалу, стратегічного управління, інструментів оцінювання та процедур контролю в єдину функціональну систему.

Побудована на основі методології IDEFO [7] концептуальна модель дозволяє представити організаційно-економічний механізм сталого розвитку підприємства у вигляді п'яти взаємопов'язаних елементів, кожен з яких виконує окрему функцію у забезпеченні сталого розвитку підприємства: сукупний потенціал підприємства; цілі та стратегії підприємства; внутрішні стандарти, методи та інструменти оцінювання; моніторинг та оцінка стабільності; адаптація управлінських рішень [6].

Взаємодія зазначених елементів формує цілісну систему управління, що забезпечує узгодження стратегічних орієнтирів підприємства з ресурсними можливостями та результатами оцінювання його діяльності.

Важливою складовою організаційно-економічного механізму сталого розвитку підприємства є внутрішні стандарти, методи та інструменти оцінювання, які в моделі IDEFO представлені функціональним блоком А3. Цей елемент забезпечує формування системи показників, методик та процедур, необхідних для оцінювання результатів діяльності підприємства у сфері сталого розвитку, а також для подальшого представлення відповідної інформації зацікавленим сторонам.

Вхідними даними для функціонування даного блоку виступають ESG-дані діяльності підприємства, операційні та нефінансові показники, а також результати внутрішнього моніторингу. Керування процесом здійснюється на основі стратегії

сталого розвитку підприємства, міжнародних стандартів звітності (GRI, ESRS, IFRS Sustainability) інших стандартів, вимог інвесторів та фінансових ринків, а також методологій ESG-рейтингів.

Механізмами реалізації виступають ESG-, фінансові та аналітичні підрозділи підприємства, інформаційні системи та бази даних, аналітичні інструменти, а також зовнішні аудитори та експерти. Результатом функціонування цього елементу є сформовані ESG-показники та KPI, нефінансова звітність та інша інформація для прийняття управлінських рішень та оприлюднення.

Таким чином, блок А3 забезпечує формування інформаційної основи для оцінювання рівня сталого розвитку підприємства та створює передумови для подальшого розкриття ESG-інформації відповідно до вимог законодавства чи стейкхолдерів.

Відповідно до методології IDEFO представимо контекстну діаграму третього

блоку «Внутрішні стандарти, методи оцінювання та розкриття інформації у сфері сталого розвитку».

Важливою складовою цього блоку є розкриття ESG-інформації, яке відіграє вагомую роль у взаємодії підприємств із міжнародними інвесторами та фінансовими установами. Формування та поширення ESG-даних здійснюється через різні інформаційні джерела, серед яких основними є:

- нефінансова звітність підприємств;
- корпоративні звіти зі сталого розвитку;
- міжнародні стандарти звітності (GRI, ESRS, IFRS Sustainability);
- інформаційні платформи та бази ESG-даних;
- аналітичні системи та ESG-рейтингові агентства.

У контексті міжнародної економічної діяльності підприємств відкритість і стандартизація ESG-даних сприяють підвищенню прозорості діяльності компаній та

Рис. 1. Контекстна діаграма складової організаційно-економічного механізму сталого розвитку підприємства «Внутрішні стандарти, методи оцінювання та розкриття інформації у сфері сталого розвитку»

Джерело: власна розробка авторів

створюють інформаційну основу для їх оцінювання міжнародними інвесторами і рейтинговими системами.

Міжнародні ESG-рейтинги грають важливу роль в оцінюванні рівня прозорості та сталості діяльності підприємств та виступають інструментом зовнішньої оцінки розкриття нефінансової інформації. Рейтингові агентства аналіз та інтерпретацію ESG-даних, наданих компаніями у вигляді стандартизованих показників, що використовуються інвесторами для оцінювання ESG-ризиків та рівня сталого розвитку підприємств.

Поширеними міжнародними системами ESG-рейтингування є: MSCI ESG Ratings [8], Sustainalytics (Morningstar) [9], Refinitiv [10], CSRHub [11].

Кожне рейтингове агентство використовує власну методологію оцінювання, систему показників та алгоритми аналізу даних, що може зумовлювати відмінності у результатах рейтингування одних і тих самих компаній. З метою узагальнення особливостей зазначених систем представимо порівняльну характеристику ESG-рейтингів в табл. 1.

Розбіжності в ESG-оцінках між різними рейтинговими агентствами є поширеним явищем. По-перше, агентства застосовують різні набори ключових тем і вагових коефіцієнтів. Наприклад, Sustainalytics (Morningstar) зосереджується на рівні ESG-ризиків для економічної вартості компанії, тоді як MSCI ESG Ratings оцінює відносну позицію компанії порівняно з галузевими аналогами. По-друге, відмінності зумовлені різними джерелами даних: одні системи більше покладаються на саморозкриття

компаній, інші - на незалежні дослідження та зовнішні бази даних. По-третє, застосовуються галузеві коригування, а також різні комбінації якісних і кількісних показників та алгоритмів їх інтерпретації. Це пояснює низьку кореляцію між рейтингами різних агентств, що підтверджується емпіричними дослідженнями.

З урахуванням зазначених особливостей проведемо аналіз ряду обраних компаній з різних галузей, які здійснюють діяльність на території України або представлені через дочірні структури. Оцінювання базується на відкритих даних міжнародних ESG-рейтингів, зокрема Morningstar Sustainalytics та CSRHub. Метою є не порівняння абсолютних значень рейтингів, а оцінка рівня прозорості, доступності ESG-інформації та галузевих відмінностей.

Для аналізу було обрано компанії, які відповідають трьом критеріям:

- здійснюють операційну діяльність в Україні або представлені через дочірні структури;
- покриваються міжнародними ESG-рейтингами;
- представляють галузі з різним рівнем ESG-ризиків.

До вибірки увійшли установи банківського сектору, зокрема фінансові групи, представлені в Україні через дочірні банківські або фінансові установи. Зокрема, BNP Paribas представлена через Укрсиббанк, а Raiffeisen Bank International – через Raiffeisen Bank Ukraine. До аналізу також включено UniCredit та ING Group, які є великими європейськими банківськими групами та здійснюють фінансові операції з українськими корпоративними клієнтами.

Таблица 1

Порівняльна характеристика міжнародних ESG-рейтингів

Рейтингове агентство	Тип оцінки	Підхід до оцінювання	Основне призначення	Доступність даних
MSCI ESG Ratings	Літерний рейтинг (AAA–CCC)	Порівняльна оцінка управління ESG-ризиками відносно компаній галузі	Використовується інвесторами для оцінки стійкості компаній у межах галузі	Обмежений безкоштовний доступ
Sustainalytics (Morningstar)	ESG Risk Score (числовий показник)	Оцінювання рівня ESG-ризиків, який може впливати на економічну вартість компанії	Аналіз ризиків сталого розвитку для інвестиційних рішень	Частково відкриті дані
Refinitiv	ESG Score (0–100)	Агрегування великої кількості ESG-індикаторів з корпоративної звітності	Інформаційна база для фінансових ринків та аналітичних систем	Переважно платний доступ
CSRHub	ESG Rank (відносний рейтинг)	Агрегація даних із багатьох джерел та рейтингових систем	Порівняльна оцінка прозорості та ESG-показників компаній	Відносно високий рівень відкритості

Джерело: узагальнено авторами на основі [8–11]

В агропродовольчому секторі до вибірки включено Kernel Holding SA, який є одним із найбільших агрохолдингів України та здійснює повний цикл виробництва і експорту аграрної продукції, а також Archer-Daniels-Midland (ADM) – глобальну агропромислову корпорацію, що працює в Україні через торговельні та логістичні операції.

Телекомунікаційну галузь представляють Vodafone Group та VEON Ltd, які здійснюють діяльність в Україні через операторів Vodafone Ukraine та Kyivstar.

Порівняння показників, отриманих із різних ESG-рейтингових систем, свідчить про наявність відмінностей у підходах до оцінювання сталості підприємств. Так, рейтинг Sustainalytics оцінює насамперед рівень ESG-ризиків, тобто ступінь впливу екологічних, соціальних та управлінських факторів на економічну діяльність компанії. Натомість рейтинг CSRHub відображає загальний рівень ESG-практик та прозорості компанії, що формується на основі агрегування даних з різних інформаційних джерел.

Таким чином, використання декількох рейтингових систем дозволяє отримати більш комплексне уявлення про рівень сталого розвитку підприємств, оскільки різні методології оцінювання відображають як ризикову складову ESG, так і рівень розвитку відповідних корпоративних практик та прозорості розкриття інформації.

Загалом проведений аналіз показує, що галузева специфіка, рівень прозорості та підходи до розкриття ESG-даних суттєво впливають на позиції компаній у міжнародних рейтингах. Для підприємств, що працюють

у міжнародному економічному середовищі, ефективна система розкриття ESG-інформації стає важливим елементом організаційно-економічного механізму сталого розвитку та фактором підвищення довіри з боку інвесторів і партнерів.

Висновки. Таким чином, з урахуванням важливості розкриття ESG-інформації як складової організаційно-економічного механізму сталого розвитку підприємства, у дослідженні на основі методології IDEFO представлено контекстну діаграму блоку «Формування внутрішніх стандартів, методів оцінювання та розкриття інформації у сфері сталого розвитку», який є складовою моделі, розробленої та представленої у попередньому дослідженні.

У ході дослідження визначено основні джерела формування та розкриття ESG-інформації, а також проаналізовано особливості міжнародних ESG-рейтингів, зокрема MSCI ESG Ratings, Sustainalytics, Refinitiv та CSRHub. Показано, що відмінності у методологіях цих систем можуть зумовлювати різні результати оцінювання сталості одних і тих самих компаній.

Проведений аналіз ESG-показників компаній банківського, агропродовольчого та телекомунікаційного секторів, представлених в Україні, засвідчив наявність галузевих відмінностей у рівні ESG-ризиків та рейтингових оцінках. Отримані результати підтверджують, що ефективно розкриття ESG-інформації сприяє підвищенню прозорості діяльності підприємств, зміцненню довіри інвесторів та інтеграції компаній у міжнародне економічне середовище.

Таблиця 2

Розкриття ESG-інформації та рейтингові оцінки відібраних компаній, що здійснюють діяльність на території України.

Компанія	Галузь	ESG-ризик (Sustainalytics)	ESG Rank (CSRHub)
Kernel Holding SA	Сільське господарство	39,41 (високий ризик)	74 (добрий рівень ESG)
Archer-Daniels-Midland	Харчова промисловість та агробізнес	30,29 (високий ризик)	85 (високий рівень ESG)
BNP Paribas	Банківський сектор	12,27 (низький ризик)	96 (дуже високий рівень ESG)
Raiffeisen Bank International	Банківський сектор	17,11 (низький ризик)	87 (високий рівень ESG)
UniCredit	Банківський сектор	10,55 (низький ризик)	98 (дуже високий рівень ESG)
ING Group	Банківський сектор	15,40 (низький ризик)	94 (дуже високий рівень ESG)
Vodafone Group	Телекомунікації	11,10 (низький ризик)	98 (дуже високий рівень ESG)
VEON Ltd	Телекомунікації	30,31 (високий ризик)	87 (високий рівень ESG)

Джерело: складено авторами за даними [11; 12]

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Directive (EU) 2022/2464 of the European Parliament and of the Council of 14 December 2022. URL.: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2022/2464>
2. Головач Г. Оцінка ефективності ESG-звітності як інструменту прозорості бізнесу в умовах глобалізації. *Економіка та суспільство*. 2024. № 67. URL.: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/4708>
3. Олійник О.В., Захаров Д.М. Виклики та перспективи ESG звітності: аналіз теоретичних і практичних аспектів. *Економіка, управління та адміністрування*, № 3(109), С. 67–73. URL.: <https://ema.ztu.edu.ua/article/view/313572>
4. Олійник О., Поліщук І. Облікове забезпечення формування показників ESG-звітності відповідно до інформаційних запитів користувачів: законодавче регулювання. *Економіка та суспільство*. 2024. № 65. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-65-13>
5. Чмут А.В. CSRD як інструмент стійкого відновлення України: перспективи впровадження стандартів ESG-звітності. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія Економічні науки* 2025. № 57 С.71–76. URL.: <https://ejournal.kspu.edu/index.php/ej/article/view/896>
6. Chmut O.O. Conceptual model of the organizational and economic mechanism for sustainable enterprise development based on the IDEF0 methodology. *Scientific Bulletin of Kherson State University. Series "Economic Sciences"*. 2025. №57. P. 77–82. URL.: <https://ejournal.kspu.edu/index.php/ej/article/view/897/854>
7. Chmut A., Chmut O. IDEF0 methodology in the project design of an organizational and economic mechanism of enterprise sustainable development: a modelling approach. *International scientific journal "Grail of Science"*. N 51 P. 268–273 URL.: <https://archive.journal-grail.science/index.php/2710-3056/issue/view/18.04.2025/39>
8. MSCI ESG Ratings Methodology URL.: <https://msci.com/esg-ratings>
9. Sustainalytics (Morningstar). ESG Risk Ratings Methodology. URL.: <https://sustainalytics.com/esg-ratings>
10. Refinitiv ESG Scores. URL.: <https://www.refinitiv.com/en/sustainable-finance/esg-scores>
11. CSRHub ESG Ratings and Rankings of Companies. URL.: <https://www.csrhub.com>
12. Morningstar ESG Risk Rating URL.: <https://morningstar.com/stocks/xnas/veon/sustainability>
- amending Regulation (EU) No 537/2014/ Available at: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2022/2464>
2. Holovchak H. (2024). Otsinka efektyvnosti ESG-zvitnosti yak instrumentu prozorosti biznesu v umovakh hlobalizatsii [Evaluation of the effectiveness of ESG reporting as a tool for business transparency in the context of globalization]. *Ekonomika ta suspilstvo*, № 67. Available at: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/4708> (in Ukrainian)
3. Oliinyk O. V., Zakharov D. M. (2024). Vyklyky ta perspektyvy ESG-zvitnosti: analiz teoretychnykh i praktychnykh aspektiv [Challenges and prospects of ESG reporting: analysis of theoretical and practical aspects]. *Ekonomika, upravlinnia ta administruvannia*, no. 3(109), pp. 67–73. Available at: <https://ema.ztu.edu.ua/article/view/313572> (in Ukrainian)
4. Oliinyk O., Polishchuk I. (2024). Oblikove zabezpechennia formuvannia pokaznykiv ESG-zvitnosti vidpovidno do informatsiinykh zapytiv korystuvachiv: zakonodavche rehulivannia [Accounting support for forming ESG reporting indicators according to users' information needs: legislative regulation]. *Ekonomika ta suspilstvo*, no. 65. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-65-13> (in Ukrainian)
5. Chmut A. V. (2025). CSRD yak instrument stiikoho vidnovlennia Ukrainy: perspektyvy vprovadzhennia standartiv ESG-zvitnosti [CSRD as a tool for the sustainable recovery of Ukraine: prospects for the implementation of ESG reporting standards]. *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnoho universytetu. Seriya Ekonomichni nauky*, No. 57, pp. 71–76. URL.: <https://ejournal.kspu.edu/index.php/ej/article/view/896> (in Ukrainian)
6. Chmut O.O. (2025). Conceptual model of the organizational and economic mechanism for sustainable enterprise development based on the IDEF0 methodology. *Scientific Bulletin of Kherson State University. Series "Economic Sciences"*. No. 57, pp. 77–82. Available at: <https://ejournal.kspu.edu/index.php/ej/article/view/897/854>
7. Chmut A., Chmut O. (2025). IDEF0 methodology in the project design of an organizational and economic mechanism of enterprise sustainable development: a modelling approach. *International scientific journal "Grail of Science"*. No. 51, pp. 268–273 Available at: <https://archive.journal-grail.science/index.php/2710-3056/issue/view/18.04.2025/39>
8. MSCI ESG Ratings Methodology Available at: <https://www.msci.com/esg-ratings>
9. Sustainalytics (Morningstar). ESG Risk Ratings Methodology. Available at: <https://sustainalytics.com/esg-ratings>
10. Refinitiv ESG Scores. Available at: <https://refinitiv.com/en/sustainable-finance/esg-scores>
11. CSRHub ESG Ratings and Rankings of Companies. Available at: <https://www.csrhub.com>
12. Morningstar ESG Risk Rating Available at: <https://morningstar.com/stocks/xnas/veon/sustainability>

REFERENCES:

1. Directive (EU) 2022/2464 of the European Parliament and of the Council of 14 December 2022

Дата надходження статті: 12.02.2026

Дата прийняття статті: 09.03.2026

Дата публікації статті: 27.03.2026